

Oskar Vistdal

Gunnar Gunnarssons oversettelse av
Olav Duuns *Medmenneske*

Vedlegg til

Gunnar Gunnarsson og Norge

Fræðirit Gunnarsstofnunar 2
Gunnar Gunnarsson-instituttets skriftserie 2

Øversettelse i flere faser

Gunnar Gunnarssons og Olav Duuns korrespondanse gir detaljert innsikt i deres samarbeide om øversettelsen av *Medmenneske*. I det følende gjengis tre lister – muligens har også en fjerde eksistert – med Gunnars øversettelsesforslag eller spørsmål om uklarheter etterfulgt av Duuns rettelsar og anmerkningar. Understrekingene er Duuns, de angir hans foretrukne alternativer. Foran Gunnars henvendelse står angjeldende tekststykke fra den norske originalutgaven, etter Duuns kommentar eller endring følger den endelige ordlyd i den danske utgaven. Sidehenvisningene står i parentes.

Vedlagt sitt brev av 2.4.1930 returnerte Duun Gunnars første liste med spørsmål datert 28.3. – "kanskje litt slurvut svara, eg skal gjera det bedre neste gong."

<i>Medmenneske</i> 1929	Gunnar 28.3.1930	Duun 2.4.1930	<i>Medmennesker</i> 1930
Eg har enda tenkt på det sjøl at eg burde gi meg til å handle der borte, eg har slikt å gjera. (17)	Eg har enda – osv. – handle der borte, <u>eg har slikt å gjera?</u>	eg har slikt å gjera dvs. jeg har god tid til det (ikke andet at ta mig til)	jeg har ikke noget bedre at tage mig til (19)
Uthusbygninga stod der i alle fall og vitna at her hadde 'n Didrik bygd. Den største og gildaste i bygda. (19)	Den største og gildaste i bygda. (Der menes vel Didrik og ikke Gaarden?)	Uthusbygningen er den største og gildaste i bygden – setningen kjem dettande beint utor tankegangen hoss D.	At det var Didrik som hadde bygget her, det stod i hvert Fald Uthusbygningen der og bevidnede. (21)
og låtten flyg over andlete hennes. (22)	og låtten flyg over andlete hennes. (Kan man der bruge Smil?)	Der kan "låtten" omsettast med "smilen" ja.	og Smilet flyver hen over hendes Ansigt. (23)

Men eg er like glad eg, sa guten. (22)	Men eg er like glad eg, sa guten. (Hvad sigtes der til? Hvilket Eventyr? Eller er det bare saadan noget man siger i Norge?)	Eg er like glad, sa guten, han gjekk og gret" – norsk ordtøke. Også: "Jeg er like glad om jeg så gråter."	Men jeg er ligeglad, sagde Drengen, han gik og græd. (24)
Det må vera hard kost å ha ei kjerring som eg (22)	"hard kost" – haarde Vilkaar? Gaar det?	"hard kost" = "haarde vilkaar", stemmer. Men der ligg litt meir hån i det.	Det maa være tør Kost at være gift med mig (24)
du har vore helvete mitt, har du (26)	du har vore <u>helvete</u> mitt. (Min Orm? Mit ømme Sted?)	"helvete mitt" må vel, som De seier, omsettast med "min Orm".	du har været min Kval og Pine, det ved du (27)
Da hørte ho måle til Didrik (26) No kjem du som ein engel! (26)	<u>Da</u> hørte ho måle til Didrik og: <u>No</u> kjem du som e[i]n engel. Disse 'da' og 'no' er en Krakilske paa Dansk. Gaar det an: Med et hørte hun Didriks Stemme. Og: Denne Gang (for 'no')?	<u>da</u> og <u>no</u> kan omskrivast slik De foreslær.	Med et blev Didriks Stemme atter tydelig (27) Du kommer som en Engel! (27)

eg er busliten mann (27)	"busliten" = ødelagt, færdig?		jeg er en ruineret Mand (27)
Gamle kvennhusløkta lyste så godt ho kunde; ho var ikkje ulik til ho hadde lyst på mangt i si tid. (25)	Side 25 er der en Trykfejl [<i>Ragnhlid</i>] i øverste Linje – hvis De ikke har set det – at det kan rettes i et nyt Oplag.	På s. 25 er der ingen prentefeil i det ekspl. eg har. På riksmål: den (lykten) var ikke ulik til at den hadde lyst (skinnet) på mangt (mange ting).	Den gamle Møllelygte lyste saa godt den formaaede; den kunde se ud til at have lyst paa adskilligt i Tidens Løb. (25–26)

Vedlagt brev av 8.5.1930 returnerte Duun en ny liste med endringer og tilføyelser: "Listen har jeg utfylt så godt jeg kunde. [...] Jeg har understreket de uttrykk som jeg innbilte mig var best, der jeg ellers ikke visste noe å si." Innledningsvis kommenterer han bl.a. interjeksjoner og norske egennavn i bestemt form (*Stranda, Myra*), som i Gunnars oversettelse er ubestemte. "Spørre-ordet *he* er gjengitt med *hæ*. Stikker ikke det av i dansk? På norsk kunde et 'hvad' eller 'hm?' være vel så godt; det vanlige på landsmål er *kva* (eller *he*). Jeg har ingenting i mot *Strand* og *Myr*. Somme oversettere vil ha originalens stavemåte i alle navn, andre ikke. *Vakkermannen* er eg. *Den gode Gud*, men for mig høres *Frelseren* [s. 138] like godt, i alle fall somme steder."

Så følger kommentarene til hvert enkelt uklarhetstilfelle. Sammenligning av oversettelsesmanuskriptet med Duuns original og den trykte danske versjon viser at Gunnar tok de fleste endringsforslag til følge, men beholdt en håndfull av sine opprinnelige løsninger.

Sluttgjennomgåelse

Gunnar takket for returnert liste med endringsforslag: "Kære Olav Duun! Min bedste Tak for Brevet og Gennemgangen af Listen. Listen følger med tilbage, sammen med en ny, for at De kan have den ved Haanden ved Gennemgangen af Manuskriptet, som i Dag er afsendt til Jespersen & Pio, og som De vil faa sendt derfra. Saa kun enkelte Bemærkninger:

1. Hviduglen er ikke brukt men jeg synes [det er] bedre paa Dansk end Sneuglen; jeg har dog for at være paa den sikre Side rettet det [til *Sneuglen*]. Maaske har jeg overset det enkelte Steder; saa vil De nok være efter det. Og forresten skal jeg passe paa i Korrekturen.

2. Jeg har søgt saa vidt gør ligt at undgaa det ubevægelige ved Dansken, men det har dog ikke kunnet undgaaes at omstændeliggøre visse af Deres saa korte og koncise Sætninger; nu er jeg jo desuden en uøvet Oversætter, og Oversættertalent er et særligt Talent (som jeg troede jeg ejede mere af ved Begyndelsen af Arbejdet end jeg nu tror).

3. De maa endelig være efter mig alle Vegne hvor min Oversættelse støder Dem, selv om De er i Uvished, og selv om De derved maaske kommer til at anmærke noget paa Steder, hvor jeg bagefter synes jeg maa holde mig til hvad jeg har. De gør mig en stor Tjeneste ved at hjælpe mig til at faa Oversættelsen saa god som muligt.

4. Jeg har vaklet imellem at følge Teksten saa Tro [sic] som muligt paa den ene Side, og paa den anden Side omskrive Sætningen til en tilsvarende (men i Ordlyden anden) Sætning paa Dansk. Blot De nu ikke maa gyse alt for galt ved Resultatet! En Jyde f. Eks. havde her været bedre stillet end jeg. Men hvor De ikke synes jeg har ramt, der giver De mig nok en Note, som sagt; og uden Blødsødenhed.

5. Ja, jeg tror næsten vi skal beholde Morten Hare (Haren kaldes paa Dansk Morten), fordi Mort, som vi nok *kunde* bruge, skønt det er Norsk, ikke for den almindelige Læser, ja for yderst faa, er umiddelbart forstaaeligt og derfor krævede en Note – som det er bedst at undgaa. [...]

Naar jeg nu faar Deres Anmærkninger skal jeg gennemgaa Manuskriptet med Hensyn til dem med Flid, og jeg skal ogsaa nok passe paa hvis jeg kan forbedre noget i Korrekturen. Og iøvrigt haaber jeg paa Deres Overbærenhed."ⁱ

Duun returnerte listen med anmerkninger og understrekninger halvannen uke etter det nordiske forfatterstevne i Oslo, hvor han, Gunnar og Franzisca hadde diskutert oversettelsen. "Takk for sist! Og takk for arbeide! No har eg gjort som De bad om, eg har skrive ned ein merkna for kvar staden der eg kjente meg uviss. Så får De gjera som De sa: forandre eller ikkje, etter som De finn det rettast. Kvar merknaen er som eit lite spørsmål, og ein frestna på å forklare; positiv retting har eg av gode grunnar halde meg frå. Eg har skrive på riksmål, om det skulde vera litt lettare på den måten. Og enno skal De ha korrektur-plaga! Men så kan De òg lykkønske Dykk sjøl med velgjort arbeid. Gløym så ikkje å seie fru Gunnarsson takk for hjelpa. Eg glømte det i Oslo, og no er det vel for seint for meg?"ⁱⁱ

Så følger kommentarene til hvert enkelt uklarhetstilfelle. Sammenligning av oversettelsesmanuskriptet med Duuns original og den trykte danske versjon viser at Gunnar tok de fleste endringsforslag til følge, men beholdt en håndfull av sine opprinnelige løsninger.

<i>Medmenneske</i> 1929	Oversettelses- manuskript 1930	Duun 8.5.1930	<i>Medmennesker</i> 1930
Elles var ho inga fjør, ho var vel så medels høg og rundbygd og førlagd, det var føtene som var så fjøralle under henne (5)	Hun var jo ellers ikke nogen Fjer, hun var godt og vel middelhøj og rund og fyldig, det var Benene som var saa balstyrige under hende (5)	"balstyrige". Fjørall = fjedrende, derfor: "ho var inga fjør". Men lat gå!	Liksom manuskriptet (9)
Eit par gonger stana ho som snarast (5)	Et Par Gange standsede hun pludselig (5)	"som snarast" = en kort stund.	Et Par Gange standsede hun et Øjeblik (9)
Vatnet gav på og fossa utom veggen (7)	Vandet pressede paa og brødes mod Væggen (7)	"Vatne gav på og fossa" dvs. holdt ved med å fosse; egentlig: var ivrig beskjeftiget med	Vandet pressede paa og brødes mod Bjælkevæggen (11)
Han snakka seg opp i gråten (26)	Han talte sig saa rørt at han græd (22)	"at han græd" er litt for sterkt; man hørte han var nær ved å gråte – originalens uttrykk er heller ikke godt.	Han blev saa rørt over sine egne Ord, at han var næved at græde (27)

Det er berre reklingane att av meg (29)	Af mig er der kun Tørfisken tilbage (24–25)	rekling er tørfisk, men også, som her, levningene.	Liksom manuskriptet (30)
Da riksa ho og lo (31) Ho fekk ei darring i seg (41)	Da godtede hun sig og lo (26) Hun kom til at ryste (34)	lyder svært skriftlig for mig. "ryste" er vel sterkt? "darring" = dirren.	Da sprutlo hun (31) Hun kom til at dirre (39)
som ein skulde sjå deg i ein draum i barndommen (44)	som hørte du hjemme i en af Barndommens Drømme (36)	"Barndommens drømme" lyder høitidelig.	som hørte du hjemme i en Drøm fra Barndommen (42)
det går på den måten òg (47)	ogsaa saadan kan det gaa (39)	"det går på den måten òg, dvs også på den måten klarer det sig – det går like godt om det går sådan."	i Grunden kom det ud paa et (44)
høgg brorkroken i nakken (52)	napper sit Broderbæst i Nakken (43)	"brorkroken" er en ynkværdig bror; vanartet så det er synd om ham.	napper sin sølle Broder i Nakken (49)
han fór i veg og trua kjerringa med kvast (55)	Morten [...] opsøgte Kællingen og truede hende med et Ris (46)	"med kvast", – med stål (med skarpt våben)	opsøgte Kællingen og truede hende med Dolken (51)

da var han mann for både det han visste og det han vilde (57)	[da] var der ingen der løb om Hjørnet med ham (47)	"da var han mann for" – han gir sig utseende av at han ikke kan narres. Han <u>er</u> dum.	[da] skulde ingen løbe om Hjørnet med ham (53)
Det var ikkje sømd i slikt (65) Ho såg på han og undrast. Så ler ho, overgitt i undringa og angsten (66)	Det var næsten saa man maatte forarges over det (53) Hun saa forundret paa ham. Saa ler hun, giver sig hen i sin Forundring og Angst (54)	sømd = sømmelighet (men uttrykket er her spøkefullt) Kanskje ordet "forundret" bør utgå her?	Det var ligefrem forargeligt (60) Hun saa paa ham. Saa ler hun, giver sig hen i sin Forundring og Angst (60)
Neigu gjer eg ei lel, let han (73)	Nej saagu om jeg gør, smilede han (59)	Let, av låta, gi lyd fra sig. På riksmål "ytret" eller "utlod han sig med", "mælede" eller lignende. Ikke <u>smilede</u> .	Nej saagu om jeg gør, sagde han (66)
De talar om å tru, De. Nei eg trur eg (75)	De talar om at tro, gjør De. Nej se, jeg tror, gjør jeg (61)	"gør De" – "gør jeg". Hvis dette ikke klinger godt, må De så gjerne se bort fra originalen her.	De talar om at tro, gjør De. Nej se, det er mig der tror (68)
No byd eg han børnskapen min for brorkjøp: laksnøter for to	Jeg vil tilbyde ham mine Fiskeredskaber for Røverkøb:	"laksenøter" (kilenot) er langt kostbarere redskap enn garn.	Lakseruser til to Tusind gaar for et Tusind, Sildegarn til et

tusen går for eitt tusen, sildgarn for eitt tusen går for eit halvt (76)	Laksegarn til to Tusind gaar for et Tusind, Sildegarn til et Tusind gaar for et halvt (61)		Tusind gaar for et halvt (68)
visste ikkje om anna enn snyting og fark (76)	var fuld af Snyderi og Narrestreger (61)	"fark", egentl. fantestreker, men lat gå!	Liksom manuskriptet (69)
Ja det skal eg tru? (77)	Ja det vil jeg tro? (62)	"Jau det vil eg tru!" Hun later som hun tror han bare skryter.	Ja bild mig det ind! (69)
du må gjera deg stiv no, din hyklar (81)	stræk du dig blot saa stiv du vil, din Hyklerske (65)	"du må gjera deg stiv no" – er rett nok oversatt, men ligner vel meget et par setninger ovenfor. Han vil ha sagt: glem nu endelig ikke at gjøre dig stiv.	glem nu endelig ikke at gøre dig stiv, din Hyklerske (72)
dans og full glede (86)	Dans og Didelumdeja (69)	"og full glede". Ordene er Leas og ingen annens. Glede får her en egen farve, men didelumdeja er godt nok.	Liksom manuskriptet (77)

ein skamdrukken finn (89)	en dø[d]drukken Laplænder (71)	"skamdrukken", ødelagt av årelang drukkenskap	en forsoldet Laplænder (79)
Dansarmote sette opp i alle (90)	Danselidenskapen brød løs i dem alle (72)	"Danselidenskap" lyder høitidelig; dansegalskap låter bedre hoss oss; "mote" er lysten til – men la gå!	Dansemodet brød løs i dem alle (80)
Han gjorde seg veg fram til Indiana (90)	Han banede sig Vej hen til Indiana (72)	"gjorde seg veg" og "eit stykke på veg" står for nær hinannen. "banede sig Vej" og "et Stykke paa Vej" har samme feil.	Liksom manuskriptet (80)
rente hovude ut i stjernevêre (94)	løb Hovedet ud i Stjernestimmelen (75)	"Stjernestimmelen" – ("stjernevêre") – går vel an?	Liksom manuskriptet (84)
landvind (95)	(Landvind) Fralandsvind (76)	Landvind er fralandsvind, men blåser her rett ut fjorden (østenvind)	Fralandsvind (85)
er du huga på det (96)	har du Mod til det (77)	"Mod" – "huga". "Er du huga" vil her seie: har du lyst.	har du Lyst til det (85)

Tre mann på ein sekstring tek seg fram lenge; og dette vart lenge (98)	Tre Mand i en Seksaaring kommer sent frem; og det her blev sent (78)	"tek seg fram lenge" dvs trosser sig frem lenge – og dette <u>blev</u> lenge.	Tre Mand i en Seksaaring kommer langt; og dette blev langt (86)
dei kvilte innpå ei logn vik (98)	de holdt Hvil i en stille Vig (78)	"stille Vig". Orig. "logn" = lun.	de holdt Hvil i en lun Vig (87)
sjøen oskerauk (99)	Havet stod i et Skum (79)	"Havet stod i et Skum" er vel for svakt? "Oskerauk" – røk som aske dvs sjørokk.	Havet røg som Aske (88)
No spyr eg (102)	Nu har jeg hørt det med (82)	"no spyr eg" – nu brækker jeg mig (du får mig til å --)	Det er til at brække sig over (90)
du lyt heller sjå ein annan veg (110)	for du maa se en anden Vej (88)	("du lyt heller sjå ein annan veg") "for du maa se en anden Vej" – du bør heller se en annen vei, det lønner sig bedre.	og lad hellere være med at se paa det (96–97)
Det var nivst (112)	Det var frygteligt (89)	"nivst" er <u>uhyggelig</u> , men frygteligt lyder neppe så frygteligt på dansk?	Det var uhyggeligt (98)

Du er fan buste meg noko godt du! (113)	Du er Fanden hakke mig sød saa det forslaar! (90)	"noko godt" er D[idrik]s eget sprog – Du er en del av selve det gode.	Du er Fanden hakke mig en Splint af Guddommen! (99)
Blir eg ikkje glad i deg, da er eg mørk (113)	Kommer jeg ikke til at holde af dig, da er jeg et Asen (90)	("Asen"), "mørk" – et ondt menneske, sort av synd.	Kommer jeg ikke til at holde af dig, da er jeg evigt formørket (99)
Der er nokon utom gluggen (116)	Der er nogen udenfor Vinduet (92)	"gluggen" er det hull i veggen som man skufler ut gjødselen gjennom.	Der er nogen udenfor Lugen (101)
Kven er du? ropa ho, enda ho visste det var Styggen sjøl. <i>He?</i> (116)	Hvem er du? raabte hun, skønt hun godt vidste at det var den Onde selv. <i>Hæ?</i> (93)	"Hæ?" Lyder som sagt noget uvant for mig; meningen er: hvad siger du til det? hvad svarer du?	Hvem er du? raabte hun, skønt hun godt vidste at det var den Onde selv. <i>Hva'?</i> (101)
Didrik hadde komme om nova og var tett attmed dem (121)	Didrik var kommet om Hjørnet og stod lige bag dem (97)	Didrik <u>stod</u> ikke, han kom gående, han var (befandt sig) bak de to.	Didrik var kommet om Hjørnet og dukket op lige bag dem (106)
Dei hadde det vel i seg at dei kunde tyne den	De var vel født med at de helst vilde udrydde den	"Dei hadde det vel i seg" dvs følte instinktivt at de	De følte med sig selv at de kunde udrydde den

som minst trudde dem (122)	som ikke slugte dem raa (97)	<u>kunde</u> tyne (eller utrydde). Oversettelsen: "De var vel født med" osv. klinger litt fremmed for mig.	som ikke slugte dem raa (106)
Da tok Håkon stegan på inner-sida og kleiv opp (130)	Da satte Haakon Stigen til Læsiden og klatrede op (103)	"Læsiden" – er det "innersida", den innvendige side av samme vegg?	Da satte Haakon Stigen til paa Indersiden og klatrede op (113)
Eg ligg rund som ein hund når eg ventar på dampen (131)	Jeg ligger sammenrullet som en Hund naar jeg venter Damperen (104)	"Sammenrullet", "rund som en hund" dvs med klærne på, som hunden har pelsen på.	Jeg sover i Skindet, som Hunden, naar jeg venter Damperen (113)
fer her og lurar på folk ja, smålo han (142)	gaar her og snuser ja, smilede han (113)	"smilede" passer ikke, det er mørkt; han lo sagte (ved sig selv)	gaar her og snuser ja, lo han ved sig selv (123)
Ragnhild måtte inn. Paul skulde klare seg sjøl (143)	Ragnhild maatte ind. Paul maatte selv klare det (114)	Der er to "måtte" på én linje. Paul fikk se til å klare sig selv.	Ragnhild maatte ind. Paul kom til at klare det selv (123)
Ho var harm så ho dirra (144)	Hun var saa harmfuld at hun rystede (114–115)	"rystede" høres sterkt, "dirra" (dirrede) lyder i norsk svakere,	Hun var saa harmfuld at hun dirrede (124)

han er ein kvennkall han (147)	han er nu engang en fortræffelig Møller (117)	behøver ikke å være legemlig. "en fortræffelig Møller". Kvennkall er det primitive møllehjul, en stokk med skovler på, her brukt som hånsord – han er en kornmaler og intet annet. Møllertamp?	han er nu engang en Kværnkarl (127)
Ho kjente ho fann makta til det når det først bar til (151)	Hun følte at naar det for Alvor gjaldt, vilde hun eje den nødvendige Kraft (120)	Linjen klinger noget litterær og upersonlig.	Hun følte at hun skulde nok magte det naar det gjaldt (130)
Der skulde ikkje finnast ålvor eller meining i dei orda (153)	Der syntes ikke at være Alvor eller Mening at finde i de Ord (122)	"Der syntes ikke at være" svarar ikkje til "Der skulde ikkje finnast". Han later som han taler bare spøk (Pjank).	Ordene blev sagt som var de uden Alvor og Mening (132)
da lo dei og da song dei – dei var ikkje folk! (157)	lo og sang – var ikke Mennesker mere (124)	"Dei var ikkje folk" vil her sige: slike kan ikke regnes for mennesker.	lo og sang – var ikke at regne for Mennesker mere! (134)

til helvetes på hålkeføre og nedover bratte bakken! (163)	lige ned ad Helvedes islagte Afgrundsskrænter! (130)	"Helvedes islagte Afgrundsskrænter" lyder skriftlig – det er rått muntlig i orig., men la gå!	til Helvede i Kælkeføre og med et Skub udover Bakken! (140)
her går kaffe, gut! (166)	her vanker Kaffe, min Dreng! (132)	"her går!" spøkefull form for: vær så god! – stemmer det?	Liksom manuskriptet (142)
Og så sterkt som han kunde sjå på ein (167)	Og med hvilken Kraft han kunde se paa En (133)	"Kraft" høres svært kraftig, sterkere enn "sterkt"?	Og saa stærkt som han kunde se paa En (143)
ein varme innanfrå (174)	en Ild dybt indefra (138)	"en Ild dybt indefra." Varme forekommer mig mere naturlig her.	en Varme dybt indefra (148)
hår og skjegg røytt av han (190)	Haar og Skæg raadnede af ham (150)	"raadnede af ham". "røytt" (av røyta) er å fælde hårene.	han fældede Haar og Skæg (162)
han kom krekande etter (190)	han kom krybende bagefter (150)	"krybende", "krekande" betyr her gå langsomt.	han kom listende efter (162)
gravøle stod av seg same dagen (195)	Gravøllet blev holdt samme Dag (154)	"stod av seg" dvs man blev ferdig med det.	Gravøllet blev overstaaet sam- me Dag (165)
Men no kunde da folk sova litt	Men nu kunde Folk da sove lidt	"Men nu kunde Folk da –." Der er	Men nu kunde Folk da sove

<p>tryggare; dei snakka hit og dit om det, og ingen vilde seie noko større, i alle fall ikkje så lenge dei var her i huse, men Ragnhild hørte kva dei tenkte der dei sat (196)</p>	<p>roligere; de snakkede frem og tilbake om det, men der var ingen som vilde riktig ind paa det, i hvert Fald ikke saa længe de var her i Huset, men Ragnhild hørte hvad de sad og tænkte (155)</p>	<p>3 <u>men</u> i nærheten av hverandre.</p>	<p>lidt roligere; de snakkede frem og tilbake om det, der var dog ingen som vilde rigtig ind paa det, i hvert Fald ikke saa længe de var her i Huset, men Ragnhild hørte hvad de sad og tænkte (167)</p>
<p>Eg er ikkje høgare: for meg er der ei trøst i det (197)</p>	<p>For mig er der en Trøst i det, saa beskeden er jeg (156)</p>	<p>"beskeden", "ikkje høgare" vil her sige "ikke høyere i hatten".</p>	<p>Jeg rager ikke højere tilvejs. For mig er der en Trøst i det (168)</p>
<p>tora braka over huse så hjarte sokk i dem (199)</p>	<p>Tordenen bragede over Gaarden saa man gik med Livet i Hænderne (157)</p>	<p>"Livet i Hænde[r]ne" – er ikke det sterkt? "Hjarte sokk i dem" – det gav et søkk – hjertet sank?</p>	<p>Liksom manuskriptet (169)</p>
<p>Og stormen han gav på. Rettno hivde han hus (201)</p>	<p>Og Stormen den tog til. Nu gjaldt det om Husene holdt (159)</p>	<p>"Nu gjaldt det om Husene holdt". Ja, men det gjaldt det om hele tiden. "Rettno reiv han hus" – hvert øieblikk ventet de at stormen rev ned</p>	<p>Og Stormen den tog til. Om et Øjeblik røg Husene (171)</p>

		eller rev i stykker et av husene.	
den nye elingen [...] kom svartare (203)	den nye Byge [...] var vildere (160)	"vildere" passer ikke, – den så bare vild ut, "svartere" dvs mere truende å se til.	den nye Byge [...] var mørkere (172)
du er ein fåne, veit du (209)	du er et Fæ, at du ved det (165)	"er et Fæ, at du ved det". Orig. "veit du" er meir ondskapsfullt, krever at vedk. innrømmer han er et fe.	du er jo et Fæ, ved du (178)
Ho tok til å gå inn (213)	Hun gik saa smaat hjemover (168)	"hjemover". Hun var hjemme, vilde gå inn i huset.	Hun gik saa smaat mod Døren (181)
Så stort er live i ein heim (215)	Saa ophøjet er Hjemmets Liv (169)	"Hjemmets Liv" lyder for mig noget høitrvende.	Saa ophøjet er Livet i et Hjem (182)
kvenna var lagvand (219)	Kværnen var uselskabelig (173)	"lagvand" – vanskelig å stille, vanskelig på det.	Kværnen var fuld af Nykker (186)
han stod der og skola seg (223)	han stod der og skyllede Hænderne (176)	"skyllede Hænde[r]ne". Han stod lænede sig (skola seg) mot dørkarmen.	han stod der lænet til Karmen (189)

Enkelte punkt i følgende liste er gjengangere fra den foregående, f.eks. *hard kost* og *lagvand kvern*. Understrekinger er Duuns foretrukne oversettelser.

<i>Medmenneske</i> 1929	Gunnar 16.5.1930	Duun 16.6.1930	Oversettelses- manuskript	<i>Medmennesker</i> 1930
Det var da ei nød med denne drengen som aldri kom! (6)	Det var da ei nød osv. (Forstaar ikke hvad der menes).	Det er en jammer at tjenestegutten, som er fæstet, ikke er kommet endnu.	Det var da ogsaa en Jammer med den nye Karl som aldrig kom! (5)	Samme (10)
alt som var tungt og fortustra her i garen (6)	fortustra; oversat: <u>forvredent</u> . (tænkte paa: lummert el. forviklet)	På riksmål: forkrøblet. Men ogsaa: forviklet eller forvredent.	alt hvad der fandtes af tungt og for- vredent paa Gaarden (6)	alt hvad der fandtes af tungt og forkrøblet paa Gaarden (10)
rangsøvd (6)	rangsøvd – <u>utidig</u> (studs?)		utidig (6)	Samme (10)
denne gutladden (7)	gutladden – sølle Knægt	Ja vel!	den sølle Knægt (7)	Samme (11)
[vatnet var] blankmælt (7)	blankmælt – men det talte tydelig nok	Ja ha (Egentlig: klart i stemmen)	Vandet [...] talte tydeligt (7)	Samme (11)
Han tok ned i luka og fekk i ein neve mjøl (8)	luka – Kværnstokken (satte jeg)?	Åpning på siden av kvernen, til å kontrollere malningen.	Han greb ned i Kværn- stokken efter en Nævefuld Mel (7)	Han greb ind i Kværnstoklug en efter en Nævefuld Mel (11)

Eg får det ikkje likare enn slik, let han (8)	let – henkastede	Går an. (Eg. mælede)	Bedre kan jeg ikke faa det, henkastede han (7)	Samme (11)
Han såg opp i under på henne (8)	Han saag op i under paa henne – han saa forundret paa hende (maaske ikke stærkt nok?)	op i under: i stor forundring, men kanskje best som De har satt det	Han saa forundret paa henne (7)	Samme (11)
Ho såg forstøkt på han (8)	forstøkt – forbløffet	Ja	Hun stirrede forbløffet paa ham (8)	Samme (12)
Du skulde inn og ha kaffe – velkommen etter! (9)	velkommen etter! – velkommen sneglende! (?)	Ja	Du skal ind og have Kaffe – velkommen sneglende! (8)	Samme (12)
fjøse hadde ho ikkje hjarte til å gi frå seg (9)	fjøse – Røgterarbejdet (?)	Ja	Røgterarbejdet havde hun ikke kunnet bekvemme sig til at give fra sig (8)	Samme (12)
det er med han som det er med nordavinden,	<u>han</u> (er likast) – den (?)		det er nu med ham som med Nordenvinden , den er rarest	det er nu med ham som med Nordenvinden, han er rarest

han er likast når han er borte (9)			naar den ikke er der (8)	naar han er borte (13)
Måle [...] kom så ope og bert (9)	bert – oprigtig (tænkte paa: nøgen el. fri)	bert er eg. nøgen, men oprigtig går an; ligefrem, fritt ut.	Stemmen [...] lød saa aaben og oprigtig (8)	Stemmen [...] lød saa aaben og ligetil (13)
Nei hålede (9)	haalede – Hille mænd	Eg. "haard død!" men la gå!	Nej Hille mænd (9)	Nej Død og Salte (13)
påskjenkt (10)	paaskjenkt – drukken (Beskænket forekom mig for svagt, døddrukken for stærkt)	Må ventelig oversettes med drukken; uttrykket er svakt humorisk [sic].	drukken (9)	beskænket (14)
auga var forlivande brune (11)	forlivande – <u>spillende</u> (løssluppet?)		Øjnene var spillende brune (10)	Samme (14)
dei var ikkje gode å komma seg ifrå (11)	dei var ikkje gode aa komma seg ifraa – ikke saadan at undslippe	Ja	de var ikke saadan at undslippe (14)	Samme (14)

Han bles hånlig etter dem: <i>Slikt!</i> (11)	<u>Slikt!</u> – <u>Saadan nogen!</u> (tænkte paa: Rakkerpak!)	Ja	Han fnøs haan-ligt efter dem: <i>Saadan nogen!</i> (10)	Samme (15)
prosessen gav han seg sytten om (12)	gav han seg sytten om – <u>gav han</u> <u>Fanden i</u> (brød han sig fejl om, forekom mig for svagt)		Processen brød han sig fejl om/gav han Fanden i (10)	Processen gav han Fanden i (15)
Visst det da ikkje var hjelpa som var ute etter han (12)	hjelpa – <u>Heldet</u> (Redningen? Hjælpen? Lykken?)	Redningen er vel bedst?	Hvis det da ikke var Heldet som var ude efter ham (10)	Samme (15)
handel og anna fark (13)	fark – Bras du skal ikkje vera lei deg for hennes	Hvis Bras betyr noget slikt som lurendreieri	Handel og andet Bras (11)	Handel og anden Svindel (16)
du skal ikkje vera lei deg for hennes skyld (13)	skyld – genere dig for (skamme dig over?)	Begge dele er rett nok	hende behøver du ikke at genere dig for (11)	hende behøver du ikke at skamme dig over (16)
[auga] var barnslige men uforfælde (13)	uforfælde: <u>uskræmte</u> (uden at være sky? uforfærdet?)		de var barnlige men uskræmte (12)	Samme (16)

Karl Albert var ikkje den som slo auga ned for slikt smått (15)	Karl Albert var ikke den o.s.v. – Karl Alb. tog alting med.	var ikke den som skammet sig over slike småting.	Karl Albert tog alting med (13)	Karl Albert var ikke den som slog Øjnene ned for saadanne Smaating (17)
He! eg har vore ein taretorsk (16)	taretorsk – Tangtorsk (Torskedreng?)	[Torskedreng] er vel nedsettende nok?	Hæ! sikken Tangtorsk jeg har været (14)	Hæ! sikken Havtorsk jeg har været (18)
Ja, sa Didrik, her står eg. Du ser meg her (17)	du ser meg her – se bare paa mig (det er mig selv (du ser))	Begge udtr. er gode nok	Ja, sagde Didrik, her staar jeg. Se bare paa mig (15)	Samme (19)
Å, det var ein revkrok berre. Ei forretning, rettare sagt (18)	revkrok – Rævekage	På riksmål: revestreker	Det var en Rævekage, han bød paa. En Forretning, for at sige det lige ud (15)	Aa, det var bare nogen Rævestreger. Eller en Forretning, rettere sagt (20)
Sørgelig det skulde bli slik ein krokfant av 'n Didrik (18)	krokfant – Lurendrejer	Ja	Sørgeligt at Didrik skulde ende som en saadan Lurendrejer (15–16)	Samme (20)

han vonar og han reddest (20)	reddest – frygter (<u>ængstes?</u>)	[ængstes] (tror jeg er bedst)	han haaber og han frygter (17)	han haaber og han ængstes (21)
no hørte eg vardøgre hans (20)	vardøgre – Varslet	Ja. "Menneskets følgeånd"	nu hørte jeg Varslet (17)	Samme (22)
full av fark (21)	fark – Skarnstreger (Rævestreger? Slyngelstreger?)	Tør ikke si hvilket er bedst. Kunde på norsk hete djevleskap	fuld af Skarnsstreger (17)	Samme (22)
Det fell dyrt, gliste skrivaren (22)	gliste – grinede	Å ja. (Smile ondskapsfuldt)	Det blev en dyr Fornøjelse, grinede Skriveren (18)	Samme (23)
Det må vera hard kost å ha ei kjerring som eg (22)	hard Kost – tør Kost	En mat (Spise) som det holder hårdt å få i sig	Det maa være tør Kost at være gift med mig (19)	Samme (24)
kjørela mine (23)	Kjørela – Bøtter (Spande?)	Kj. = både bøtter og spann, i alle fall i dette tilfelle.	mine Bøtter (19)	Samme (24)
Ragnhlid (25)	Trykfejlen! – Der er f. R. Flere i Bogen!	Akk ja!	Ragnhild (21)	Samme (26)

Folk er dei mest hjelpelause av alle fe på jorda (26)	Folk er dei mest hjelpelause [sic] – Menneskene er de mest hjelpeløse af alle Jordens Kreaturer (Mennesket er det mest hj.l. af alt Fæ paa Jorden)	Hvert av disse udtr. er gode	Menneskene er de mest hjelpeløse af alle Jordens Kreaturer (22)	Samme (27)
eg har ledd til lurlabbane dine (30)	ledd – let (lyttet?)	leet (å le – ler – ledd) Kunde hete: har godtet mig over	jeg har let ad dine Listepoter (25)	jeg har godtet mig over dine Listepoter (30)
Sjå her! hikra gamla (31)	hikra – skogrede (<u>mækrede</u>)		Se her! skogrede den Gamle (26)	Se her! mækrede den Gamle (31)
Ein burde ha skapt seg vond (31)	Skabt [sic] seg vond – <u>gengældt ondt med ondt</u> (forhærdet sig imod dem – gjort sig hard imod dem?)	Udtr. forutsetter at han er et godt menneske, men burde han optrede som et vondt menneske? (og gjengj. ondt med godt)	Man burde have gengældt ondt med ondt (26)	Samme (31)

Da riksa ho og lo (31)	riksa ho – godtede hun sig (<u>lo hun knirkende</u>)	Riksa = knirke, men godter sig gjør hun.	Da godtede hun sig/lo hun knirkende (26)	Da sprutlo hun (31)
Går og dreg seg som ein katt etter ungekona her, eg vil ikkje seie meg heller! (34)	eg vil ikk[j]e sige [sic] meg heller – for ikke at nævne mig selv (men maaske bet. det: det er slet ikke mig han render efter)	Hamsun vilde si: Jeg estimerer ham ikke! Jeg gidder ikke nevne ham.	Her gaar han og lusker som en Kat efter Ragnhild, for ikke at nævne mig selv! (28)	Her gaar han og lusker som en Kat efter Ragnhild, jeg gidder ikke tale om ham! (34)
Du kan linde Kvitugla kring (35)	Kvitugla – Hviduglen (<u>Sneuglen</u>)	Men Hviduglen er det samme, og hårfarven har skapt navnet.	Du kan vikle Hviduglen omkring (29)	Du kan vikle Sneuglen omkring (34)
du er ei mordfin jente (35)	mordfin – gevaltig [sic] (<u>morderlig fin</u>)		Du er min Sandten en flot/gevaldig Pige (29)	Du er min Sandten en morderlig fin Pige (34)
Indiana fór opp, ut gjennom romme sitt og til gamla (35)	ut genom [sic] romme sit (de er jo i Køkkenet, hvorfra der fører en Dør direkte ud i Gangen?)	Og en gjennom hennes rum (soveværelse) og til gamlas rum.	Indiana sprang op og skyndte sig gennem sit Værelse ind til den Gamle (29)	Samme (34)

[Beate] er jordsvart ho (38)	jordsvart – grim [rettet til <i>grum</i>] som Graven	Ja, kanskje. Eg. sort av synd og ondskap.	Hun er grum som Graven (32)	Hun er sort af Synd og Ondskab (37)
He! de er nokre krakar (39)	krakar – Slapsvanse	Ja	Hah! I er nogen værre Slapsvanse (33)	Samme (38)
han føta seg fram til troppa (39)	føta seg – stolprede (vaklede)?	Kjente sig for med føtterne (i mørkret); stolprede er vel bedst?	han stolprede hen til Trappen (33)	han følte sig for med Fødderne hen til Trappen (38)
Gi ikkje ein dum ein draumar, gi ikkje bakarbarne brød (40)	gi ikk[j]e Bakarbarne brød (maa det udelades?) NB. Logiken forekommer mig at halte; Bagerbørn skal man ikke give Brød fordi de er lede ved Brød; hvad har det med en Dumrians Drømme at gøre? – Undskyld!	Logikken må så gjerne halte, men den skal finnes der; det er det forb. underfundige i en dialekt. En dumrian har drømme nok før, som bakerbarnet har overflod på brød, begge misbraker gaven. Udtr. må heller strykes enn at det skal	Giv ikke en Dumrian Drømme, giv ikke Bagerbørn Brød (33)	Samme (39)

		<p>misforståes; det markerer bare at R[agnhild] er litt springende i tankene i dag.</p> <p>Ja det er noget slikt. Altså i og for sig bare noget man sådan siger, men der er dog mening i det.</p>		
<p>Du står som 'n Tore Fortenkt, som gjorde barne for blautt! (41)</p>	<p>Sætningen om Tore Fortænkt forstaar jeg ikke ganske, bare foreløbig oversat: Du st. d. som Tore Tankefuld, for hvem Barnet blev det bare Vand.</p>	<p>--- gå så galt at du ---</p>	<p>Du staar der som Tore Tankefuld, for hvem Barnet blev det bare Vand! (34)</p>	<p>Du staar der som Tore Tankefuld, som gjorde Barnet for blødt! (40)</p>
<p>Berre du ikkje får folk av han så er det bra (43)</p>	<p>Berre du ikkje – Det skulde da vel aldrig</p>	<p>Ja. En villet forvanskning av: en <u>dag</u> om senn (ad gangen)</p>	<p>Det skulde dog vel aldrig ske saa galt, at du gaar hen og faar et Menneske ud af ham (36)</p>	<p>Samme (41)</p>

Å ja, skit, det går vel eit liv om senn (44)	det går vel eit liv om senn – ethvert Liv faar Ende	Rett nok, men er ikkje Istap for høitidelig her?	Naa, skidt være med det, ethvert Liv faar Ende (36)	Naa hvad, skidt, der gaar et Liv ad Gangen (42)
Tale var ein kaldfisk (48)	Kaldfisk – Istap	Eg. mort, en småfisk, men M.H. synes jeg er godt	Tale var en Istap (40)	Tale havde Fiskeblod (45)
Mannen hennes var skipper og heitte Morten, men Didrik kalla han morten, for han tålte ikkje den kroppen (54)	morten – Morten Hare – Mort, maatte der sættes en Note til		Hendes Mand var Skipper og hed Morten, Didrik kunde ikke udstaa den Person og kaldte ham Morten Hare (45)	Samme (51)
Heile gjenta var berre gap og gælenskap (55)	gap og gælenskap – Pjank og Pudsigheder (Løjer og Letsindighed?) (Kiv og Sving?) (Løjer og Langkaal)	Løjer og Letsindighed er det nærmeste, men det sidste høres også svært treffende	Hele Pigebarnet var ikke andet end Pjank og Pudsigheder (45)	Hele Pigebarnet var ikke andet end Løjer og Langkaal (51)
ho såg ut både brydd og bortkommi (60)	brydd og bortkomme – forknyt og raadløs	Ja	hun saa baade forknyt og raadløs ud (49)	Samme (55)

han rettererte langvogna (65)	langvogna – Langvognen	en lang tohjulet vogn	han gjorde Langvognen i Stand (53)	han gjorde Langkærren i Stand (59)
Stakars Didrik, tenkte ho, han har ikkje ein gong namn som eit anna menneske (75)	har ikkje eingong namn som eit anna menneske – som ikke engang har et menneskelig Navn	Ja	Stakkels Didrik, tænkte hun, som ikke engang har et menneskelig Navn (61)	Samme (68)
Himmelen var sådd med stjerner (76)	sådd – tilsaet (oversaet)	tilsaet er hennes tankegang nærmest, men kunde knapt brukes i norsk riksmål	Himlen var tilsaet med Stjerner (62)	Samme (69)
fekk Tale opp, bar henne ut i kammerse (81)	Kammerse – her de gamles Soveværelse?	Ja	fik Tale løftet op, bar hende ind i Soveværelset (65)	Samme (73)
Eg er dømt til vona eg (84)	dømt til vona – lenket til Haabet	Ja (fordømt til å håpe – til å leve i håpet)	Jeg er lenket til Haabet (67)	Jeg er fordømt til at haabe (75)
Han arbeider på forsagd no (89)	forsagd? – Han giver hvad han ejer den her Gang	på forsagd = på akkord (akkordarbeide)	Han giver hvad han ejer den her Gang (71)	Han arbejder paa Akkord (80)

Skjæbnan, skjænban! (89)	Sk[j]æbnan – skjænban (staar vel saaledes med Forsæt?)	Akk nei, skjænban er en av de mange [trykkfeil] De nevnte	Skæbnen, Skænben! (72)	Skæbnen, Skæbnen (80)
Eg undres ikkje på deg (90)	Eg undres ikkje på deg – Det kan jeg godt forstaa (Er der ikke et af de smaa 2 Linjers Ophold mellem S. 97 og 98?)	Ja Jo!	Det kan jeg godt forstaa (72)	Samme (80)
Eg vilde jamenn tykkje synd i han, skulde han bli hengt for det der (102)	hengt for – dingle for (maaske bedre: hænge paa?)	Tør ikke si det. Begge udtr. gode	Jeg vilde min Sandten have ondt af ham, skulde han komme til at dingle for det der (82)	Samme (90)
Det hadde sett til med berrfrost, det var så stikka spratt på marka (107)	stikka spratt paa marka – Kvaset slog Rod i Jorden	Ja vel. "Stikka spratt" er meningsløst, men derfor udtryk for munterhet ved eller tross mot kulden.	Det havde sat ind med Barfrost, det frøs saadan at Kvaset slog Rod i Jorden (86)	Samme (94)

Arn den vargtemmingen (111)	vargtemmingen – Ulvetand (<u>Hajskind</u>)	høres rammende	Arn, den Ulvetand (89)	Arn, det Hajskind (97)
Didrik tok han og tverrista han (112)	tverrista – rystede ham rigtig godt igennem (gennemhegled)	Han rystet ham i alle fall hårdt og heftigt.	Didrik tog ham og rystede ham rigtig godt igennem (89)	Samme (97)
Du er <i>jomfrua</i> , er du (113)	Jomfrua – Jomfru (Guds Moder)?	Didrik mener noget slikt ja, – en himmerigs uskyldighet	Du er <i>Jomfru</i> , det er du (90)	Du er <i>Jomfruen</i> , er du (99)
Han sat til han stølna reint bort (114)	stølna – ? (stivnede?) Se Stedet i M/S	Ja	Han sad der helt fortabt i sine Tanker (91)	Samme (100)
det kom ikkje i hop før det var likt (116)	det kom ikkje i høg lag osv. – lige Børn leger bedst (Krage søger Mage)	Ja	lige Børn leger bedst (92)	Samme (101)
Her går egedom til spille, ein heil heim går opp i røyk (130)	heim går op i røyk – <u>Hjem</u> (Verden?)"		Her gaar Ejendom tilspilde, et helt Hjem gaar op i Røg (103)	Samme (112)

dei rusta seg med handfeng og kringgjekk husa (138)	kringgjekk – <u>søgte rundt mellem</u> (omringede?)		de udrustede sig med Knipler og søgte rundt mellem Husene (110)	Samme (119)
her sat 'n Didrik og var sau (149)	sau – Stud (det falder bedre paa Dansk; er det, der bruges)	Ja vel.	her sad Didrik som en anden Stud (119)	Samme (129)
ho vilde kalle det eit <i>rasande menneske</i> (152)	rasande Menneske – fortvivlet Menneske (men maaske skal "rasende" bibeholdes?)	Det tror jeg De vet bedre enn jeg	hun vilde kalde det et <i>fortvivlet Menneske</i> (121)	Samme (131)
Å gut, eg skulde blåriste han (156)	Aa gut – Aa Gud (har jeg oversat det med her! Disse "gut" og "san" er ikke til at have med at gøre. "Let" (lod, vel egtl. lod han forstaa) er heller ikke rare.	Stryk dem! let er egentl. mælede, ytrede e.l.	Aa Gud, jeg skulde gennemryste ham (124)	Samme (134)

	Undertiden har jeg troet at let var lo el. smilede.			
utanfor [...] stod gamlemor Verda livs levande og gjorde seg kvit og blid (161)	kvit og blid – hvid og blid (maaske hellere: hvid og lækker?)	Som <u>De</u> synes.	udenfor [...] stod Gammelmor Verden lyslevende og gjorde sig hvid og blid (127–128)	Samme (138)
tok kallen og lingsa han nedover (165)	lingsa – lempede	ja	tog fat i Gamlingen og lempede ham nedover (130)	Samme (141)
rennborden (165)	rennborden – Rendestokken (?)	Renden som leder vannet til drivhjulet.	Rendestokken (130)	Samme (141)
Det var uhuglig så lett dette (165)	uhuglig saa let – uhyggelig ligetil (eller skal 'let' beholdes?)	Tror ligetil er best	Det var uhyggelig ligetil dette her (130)	Samme (141)
Ligg i fred! (165)	Ligg i Fred! – Fred være med dig! (<u>Hvil</u> <u>i Fred!</u> ?)	[Hvil i Fred] tror jeg er best	Fred være med dig! (131)	Samme (141)

Ein såg ikkje mann med så fint hår som han (170–171)	fint haar [sic] – <u>blødt Haar</u> (fint H.?)		Hun kendte ingen der havde saa blødt Haar som han (135)	Samme (146)
ikkje eg heller kunde ha gjort den gjerningen (171)	gjort den g[j]erningen – <u>øvet den Daad</u> (gjort den Gerning?)	[øvet den Daad] er visst det retteste	heller ikke jeg kunde have øvet den Daad (136)	Samme (146)
Det vart gravøls-sjau i garen (174)	gravøls-sjau – <u>Gravøl-Travlhed</u> (Gravøl-Halløj?)		Der blev Gravøl-Travlhed paa Gaarden (138)	Samme (148)
Eg har ein liten blomster her (182)	ein liten blomster – et lille Blomster (en lille Blomme?) (men Blomme er paa Dansk forældet i denne Bet. og har en anden; og Blomster ligeledes, bruges nu kun som Flertal af Blomst)	Altså: Blomst	Jeg har et lille Blomster med (144)	Samme (155)

Idiot, klaga ho seg (185)	Idiot, klaga ho seg (Det er vel Paul og ikke sig selv hun mener her?)	Ja. Egentlig tenker hun det samme også om sig selv.	Idiot, klagede hun (146)	Samme (157)
han var berre ein tust millom dei andre (190)	tust – <u>Visk</u> (for det er vel ikke en Form for tuss, dvs. Nisse el. lign.?)		han var bare en Visk imellem de andre (151)	Samme (162)
av voner og draum er live vevd (192)	voner – <u>Haab</u> (Længsler el. Længsel?)		af Haab og Drøm er Livet vævet (152)	Samme (163–164)
Mølnaen hadde ikkje vondt av å vente, og ikkje mølnaren heller (210)	Mølnaen ... mølnaren – Kornet ... Mølleren (skal Ordspillet bevares maa der istf. Korn sættes Mølle)	Ordspillet kan godt opgives.	Kornet tog ikke Skade af at vente, og Mølleren heller ikke (166)	Samme (178)
Ellida Vikan (213)	Vikan – Vikan (Vik?) (andre St. har jeg strøget den n. Endelse, Myre – Myr)	Myr osv. er rett nok, men Vikan er flertall av Vik og bør bibeholdes	Ellida Vikan (168)	Samme (181)

kvenna var lagvand (219)	lagvand – forvænt med sin Omgang (el. kort og godt: forkælet?)	Lagvand dvs vanskelig (at passe)	Kværnen var forvænt med sin Omgang (173)	Kværnen var fuld af Nykker (186)
da skulde eg mest vera farafærdig. Trur eg, sa gjenta (222)	Trur eg, sa gjenta (som gj. el. skulde hvad for noget?)	Gjenta lovet sin mor at den galskap skulde aldri gjentage sig. " <u>Tror</u> jeg da," føiet hun til – Gud vet hvordan det gikk! Velkjent ordtak i Noreg	saa skulde jeg være rejséfærdig. Tror jeg, sagde Pigen (175)	Samme (188)

Gunnars egne endringer

Foruten Duuns endringsforslag foretok Gunnar en rekke egenhendige forandringer fra manuskript til trykk. Gjennomgående trekk er favorisering av muntlige, verbale og aktive uttrykk fremfor boklige, nominale og passive, samt av dynamiske fremfor statiske metaforer. Således føres oversettelsen nærmere grunnteksten:

<i>Medmenneske</i> 1929	Manuskript 1930	<i>Medmennesker</i> 1930
ungkona på Stavsund (7)	den unge Kone paa Stavsund (5)	Ungkonen paa Stavsund (9)
dei var visse på han vann [saka] (19)	han maatte vinde den (16)	han kunde ikke andet end vinde den (21)
openhjarta (21, 33)	aabenhjertet (17, 27)	aabenhjertig (22, 33)
der var ikkje ei hands hjelp i nærheita (23)	der var ingen at se som kunde give hende en Haandsrækning (20)	der var ingen at øjne som kunde give hende en Haandsrækning (25)
sutra ho (30)	klynkede hun (25)	ynkede hun sig (30)
det nye, store tiltake sitt (32)	sit nye, store Forehavende (26)	sit nye, store Foretagende (32)
Som eit anna menneske (33)	Som et ordentligt Menneske (27)	Som et andet Menneske (33)
eg såg just 'n Paul her (34)	jeg saa nok Paul her nu (28)	jeg har hilst paa Paul (34)
Ho veit der er tiltak i han (35)	Hun kan bevidne at Drift er der i Knægten (28–29)	Hun kan bevidne at der er Fremdrift i Knægten (34)
Kva sa eg ikkje den gongen (44)	Jeg husker nok hvordan jeg havde det (36)	Hvad sagde jeg ikke den Gang (42)
kasta seg ned og bad (46)	kastede sig ned og bad (38)	smed sig paa Knæ og bad (44)

Der kunde da ikkje vera noko i at han fór hoss tausa der oppe? (50)	Der var da vel ikke noget om at han havde sin Gang hos Pigen deroppe? (41)	Der kunde da vel ikke være noget om at han havde sin Gang hos Pigen derovenpaa? (47)
krakken (51)	Træfoden (42)	Køkkenbænken (48)
reven skjeit på gruvesteinen åt folk (66)	Ræven sked paa Folks Arnested (54)	Ræven gjorde paa Folks Arnested (61)
Ho krøkte seg fram etter stigen i halvmørkre (76)	Hun fulgte i Halvmørket den krogede Sti (61–62)	Hun snoede sig i Halvmørket frem ad den krogede Sti (69)
ho sat på kista si (78x2)	hun sad paa sin Kiste (63x2)	hun sad paa sin Kuffert (70, 71)
du kan stå der og glåme på meg, ver så god! (80)	staa du blot der og glo paa mig saa meget du vil! (65)	staa du blot der og glo paa mig saa meget du lyster! (72)
Da tok han til og murra og song (89)	Saa begyndte han at brumme og synge (72)	Saa gav han sig til at brumme og synge (80)
baud han skjenk alt i eitt (90)	drak ham ustandseligt til (72)	skaalede ustandseligt med ham (80)
mange av skarvepakke som var her (90)	de fleste af det Rakkerpak som her var mødt op (72)	Broderparten af det Rakkerpak som her var mødt op (80)
den skamma vart han for dryg (91)	den Skændsel kunde han ikke paalægge sig (73)	den Skændsel vilde han ikke kunne bære (81)

no visste Ragnhild det: (96)	Ragnhild hadde taget sin Beslutning: (76)	nu vidste Ragnhild hvad der var at gøre: (85)
smøygde skjorta fram over hovude på han (97)	smøgede Skjorten nedover Hovedet paa ham (77)	trak Skjorten op over Hovedet paa ham (86)
De snakkar om medmenneske (98)	De taler om Medmennesker (78)	I taler om Medmennesker (87)
Han sakna kvennduren (105)	Han savnede Kværnstøjen (84)	Han manglede Kværnstøjen (92)
så skulde han koste gravøle, etter som han sjøl syntes det høvde (108)	saa skulde han ogsaa bekoste Gravøllet, hvor stort han gjorde de[t] (86)	saa skulde han ogsaa bekoste et Gravøl, han selv fandt passende (94)
lat han fara åt som han lystar (112)	Lad ham gøre som han lyster (89)	Lad ham herse som han lyster (98)
Der gjekk han om dagane, og her sat han no: (114)	Der gik han Dag ud og Dag ind, saadan som han her sad: (91)	Der gik han Dag ud og Dag ind, og her sad han nu: (99)
Slike auga har ikkje set på henne før (116)	Med saadanne Øjne er der ikke blevet set paa hende tidligere (98)	Saadanne Øjne har ikke set paa hende før (101)
kaldskrattar (116)	knaldgriner (93)	skoggerler (102)
Som eg råkte! (116)	Jeg skal love for at jeg ramte! (93)	Hvor jeg dog ramte! (102)

Månen seig smått om senn inn i skya (122)	Maanen blev langsomt borte mellem Skyerne (97)	Maanen gled langsomt bort mellem Skyerne (106)
Om det var live hans dei svor seg samen i mot (123)	Om det saa havde været hans Liv deres Sammensværgelse gjaldt (98)	Om det saa havde været hans Liv de sammensvor sig imod (107)
Han fór i klæane (125)	Han røg i Klæderne (99)	Han rev Klæderne paa sig (109)
no fór han [sc. elden] søretter (127)	nu slikkede den sig sydover (101)	nu løb den sig sydover (111)
Dei skulde gjera jag på galningen (138)	De skulde/vilde gøre Jagt paa Galningen (110)	De havde i Sinde at gøre Jagt paa Galningen (119)
Berre han gjekk, denne kvelden! (152)	Bare denne Aften var overstaaet! (120)	Bare denne Aften vel var gaaet! (130)
ved-skjule (159–160)	Brændehuset (127)	Brændeskuret (137)
saga (160)	Savværket (127)	Savskæreriet (137)
Snøfjørene skingla og vingla (160)	Snefnug svirrede og virrede (127)	Snedunene svirrede og virrede (137)
ho hørte det gjekk (160)	hun hørte Fodtrin (127)	hun hørte at nogen gik (138)
Han kjem reint bort han (162)	Han bliver helt ødelagt (129)	Han kommer helt ud af sine Fuger (139)

<p>rangstelt (167)</p> <p>Tid for tid stal det seg inn på henne (174)</p> <p>Og be til Vårherre, du som er kjent med den mannen (178)</p> <p>Du kjenner han her vettlausingen òg du, han som fer og syner seg og lovar ilt. He? (180)</p> <p>For når det er gjort, da er det gjort med deg òg (189)</p> <p>Ein av gjestene var innkommen og fortalde han hadde råkt ein mann austant fjorden (195–196)</p> <p>Han [sc. stormen] har Psprengt seg no; det er regnet han pines med (203)</p>	<p>uartig (133)</p> <p>Til Tider forkom det Ragnhild (138)</p> <p>Og bede til Vorherre, du som er saa godt kendt med den Mand (141)</p> <p>Du ved ogsaa godt nok hvem den Forrykte er, ham der som kommer og gaar med sine Trusler. Hæ? (143)</p> <p>For var det forbi, saa var det ogsaa forbi med dig (149)</p> <p>En ny Gæst var kommet til og fortalte at han hadde truffet en Mand østenfor Fjorden (155)</p> <p>Nu er den sprængt, saa er der blot Regnen igen (161)</p>	<p>gnaven (143)</p> <p>Til Tider stjal den Fornemmelse sig ind paa hende (148)</p> <p>Og bede til Vorherre, du som staar dig saa godt med den Mand (152)</p> <p>Du ved ogsaa godt nok hvem den Forrykte er, han der som render rundt og truer Folk. Hva'? (154)</p> <p>Havde jeg det færdigt, saa var ogsaa du færdig (161)</p> <p>En af Gæsterne havde været ude og kom ind igen og fortalte at han havde truffet en Mand fra hinsides Fjorden (166)</p> <p>Nu har den sprængt sig; det er Regnen der rider den (173)</p>
--	--	--

Ho undrast visst på kva han vilde (210)	Hun lod til at undre sig over hvad han vilde hende (166)	Hun kunde vist ikke forstaa hvad han vilde hende (179)
Eg har gjort den synda ja, her ser du meg (224)	Den Synd har jeg begaaet ja, saadan som du ser mig her (177)	Den Synd har jeg begaaet ja, bedre er jeg ikke (190)

Velvalgte løsninger og klargjøringer

Oversettelsen utmerker seg ved mange velvalgte og en rekke gode gjengivelser av særegne, ofte dialektpregede ord, begreper og uttryksmåter som i mange tilfelle kunne ha ført til misforståelse:

<i>Medmenneske 1929</i>	<i>Medmennesker 1930</i>
Da han var på eksisen (8)	Da han var i Trøjen (12)
den saupskallen (12)	det Grødhode (15)
blank tullut (14), fortulla (184)	skrup skør (17, 157)
guttosken (17)	den torskede Knægt (19)
bygødt (30)	Mundgødt (30)
Sjøl veit kva (24, 219)	Pokker maatte vide hvad (25, 186)
sjøl veit kven (48, 174)	Gud ved hvem (45, 148)
kjerringhelvete mitt (34)	min Ægtedjævel (34)
av det folkeslage (44)	av det Faarehus (42)
såla (15, 55)	det Skind/Skindet (17, 52)
du, gullbosten min (58, 118)	du, min Mælkebøtte (54, 103)
langa på og gjekk (58)	satte det lange Ben foran (54)
i lag med slik ein krok (59)	sammen med saadan et Pjok (55)
gutskarven (59)	Snøbelen (55)
gutgapen (79)	Lømmelen (71)
Unggapen (90), gapkjeften (150)	Gavflaben(e) (80, 129)
gutladden (124)	Hvalpen (108)
denne gut-traven (185)	den der usselige Knægt (157)
din mor-unge (60)	dit Skørtelam (55)
kom hit så skal eg fli deg (60)	kom her, saa skal jeg give dig tørt paa (55)

<p>Denne fånen [...] og det stakars kjerringbisne hans (62) umannslingen (200) olderbyskje og blautdike (76) gammalpiska (78) svimeslegen (84) gjera dugna (85) før dei vardest (87) kom ikkje der (88) Arti å sjå at folk kjærleikar seg (89) kunde tru det var stua som var på styr (90) Flytt og anna (94) var åt og skulde uvita (95) Legdekjerringa [...] såg på styre deira (97, 197) huga på å klå han (101) tullvalle (110) det var ikkje langt etter juling (111) pinarg (114) 'n Erik sjøl (114) din småmann (118) fuling (120, 133) skarvungane (123) lønsam loge (133) menn [...] med uverja (140) lappverk (145) unda-mon (146) Det er eg som har Stranda på handa (147) betterde (148) ut med pengehjelp (148) halvdauing (150) gapsnakk (154, 161) gulle mitt (161) kvennbruke (162)</p>	<p>Denne Fæpjalt [...] og hans sølle Vidunder til Kone (57) Pjaltan (170) Ellekrat og Mosedrag (69) det gamle Rivejern (70) slaaet i Kvas (75) indbyde til Arbejdsgilde (76) før de vidste af det (78) jo-ho saamænd (78) Sjovt Tidsfordriv naar Folk turtelduer (80) skulde tro det var Stuen der stejlede (80) Ind imellem (83) var ved at besvime (84) Sognelemmet [...] saa paa Postyret (86, 168) Lyst til at lange ud efter ham (89) Vrøvlebøtte (96) der var Lussinger i Luften (97) edderspændt (99) selve Søren (100) din Lusepeter (103) Filur (104), Lurendrejer (115) de skarns Knægte (107) indbringende Ildebrand (115) bevæbnede Mænd (121) Pilleri (125) Forspring (126) Det er mig som er Mand til Strand (127) pinedød (127) frem med Moneterne (128) Dødbider (129) Pjank (132, 138) min Snud (138) Mølleriet (139)</p>
---	--

eit svint-erend (184) stubrua (196) Det er meir væte enn vondt i han [i.e. stormen] (203) leva i lag (204)	et Smut (156) Dørhellen (167) Der er mer Væde end Vaade i den (173) leve i Fællig (173)
---	--

Til og med Duuns hypernorvagismer er riktig oversatt: *røyste* (feil for *raustet/røstet*) (132) gjengis med *Mønningen* (114). En videre styrke ved oversettelsen er fortolkende omformulering av dialektale eller idiolektiske talemåter som kan bringe endog norske lesere i villrede:

<i>Medmenneske</i> 1929	<i>Medmennesker</i> 1930
ho sa inne hoss seg sjøl (47) ho nådde ikkje til sjøl (78) skyssa etter henne (84) har du kanskje set han? (112) Slik og slik såg ho på ein (113)	hun sagde ved sig selv (45) selv hadde hun ikke Tid (71) skaffet hende afvejen (75) ved du maaske hvem han er? (98) Saadan som hun dog kunde se paa En (98)
ho tykte vondt om han (140) eg som hadde han så visst no (205)	hun havde ondt af ham (120) jeg som var saa sikker paa at nu havde jeg ham (174)

Omskrivninger og tilføyelser

Omskrivningene er tallrike; mange er gode, men adskillige foretas på bekostning av plastisitet og pregnans og erstattes med andre – ikke alltid velvalgte – retoriske virkemidler og belastes med mer eller mindre nødvendige tilføyelser. Dermed reduseres originalens dynamiske driv, samtidig som erstatning av verbal med nominal uttrykksmåte svekker muntligheten:

<i>Medmenneske 1929</i>	<i>Medmennesker 1930</i>
Didrik bar fram erende sitt så bert og utan blunk som nokon mann kan gjera det (15)	Ingen Mand kunde tale mer aabent og frejdigt end Didrik, da han fremkom med sit Ærinde (18)
Vona er venaste blommen (19)	Haabet er alle Blomsters Pryd (21)
Han kjem uventande nær dem med smilen sin (21)	Han er helt inde paa dem med sit Smil (23)
Der var ikkje svar i såla (23)	Staklen stod der uden Ord i Munden (24)
låg skinnflat på våte vollen (23)	blev liggende som en nedregnet Klud paa den vaade Mark (24)
drakk som merra blind (24)	drikke sig fra Vid og Sans (25)
Du, Håkon, du gjer ikkje den synda at du står meg imot! (25)	Det vilde være en stor Synd af dig, Haakon, ikke at gøre som jeg beder dig! (26)
Gå sytten i vald med bråke ditt (26)	Gaa ad Helvede til med dit Sludder og Vrøvl (27)
Didrik sa sjeldan noko med han fekk seg mat, det var da hen tenkte som hardast (28)	Didrik tav som oftest mens han spiste, under Maaltidet strømmede Tankerne ind paa ham stridere end ellers (29)
Han fortalde det eine etter det andre, om kor folk var vonde og vilde inn på ein (31)	Han lod Munden løbe, udbredte sig om Folks Ondskabsfuldhed og Nederdrægtighed (31)

Hadde eg ikkje deg no, Nybomma mi, da gjekk eg på kalde sjøen (34)	Havde jeg ikke dig, lille Nybom, var der nok ikke andet for meg end iskoldt Havet (33)
det skal bli bygave det (34)	det opvejer vel et Kræmmerhus Bolsjer (33–34)
[Han] var ikkje mange merkerne (42)	Han var ikke mange sure Sild værd (40)
Det rørtes oppi eine augebruna på han (42–43)	Hans ene Øjenbryn bevægede sig en Kende (41)
Ho tviheldt auga hans (153)	Hun slap ikke hans Øjne (131)
Det er bort han skal (163)	Det er ud af Fugerne han skal (139)
han vart meir og meir sid i munnvikene (170)	hans Mundvige trak sig længere og længere ned (145)
Han var tynn i kjakane, men raudleten steig fram somtid, så vårt (170)	Han havde smalle Kinder, som nu og da kunde farves af en sky Rødme (146)
Det går vel ein daue om senn (172)	I Dag dig, i Morgen mig (147)
sleppe seg inn i sømnen (173)	give sig hen i Søvnens (147)
Andlete hans var ufagert (176)	Hans Udtryk var alt andet end kønt (150)
ståande stokk/steins still (177, 194)	staaende en Stund uden at røre sig (151, 165)

Da rente stynge gjennom Håkon for ålvor, før hadde han berre kjent kjølen av undringa i seg (180)	Da gik der et Stik tværs igennem Haakon, det han før havde følt havde kun været et Gys af Forundring (153)
Håkon fekk frost i seg (182)	Haakon frøs indvendig (155)
han [i.e. vinden] reiv tak (199)	den havde gjort Fortræd paa Tagene (169)
han vægde ikkje for vondt (202)	han gav ikke op for det Onde (172)
Fjorden synt seg [...], han gjekk og lyste med kvite brott (203)	Fjorden kom til Syne [...] med hvide farende Braadsøer (173)
han fekk ikkje tanken utor den ringen (206)	hans Tanker blev ved at løbe i Ring omkring det Ord (175)
[Didrik] las opp ei stygg lekse (208)	brugte en farlig Kæft (177)
kor han Paul har gjort av kroppen sin? (209)	hvor Paul har gjort af sig selv? (177)
ein utleita vakker ein (213)	køn var han saa man næppe fandt Mage (181)
Eg har vona mangt (216)	Mine Haab har været mange (183)
Tonen mekra og lo, til lått for alle, høgt oppi pina (217)	Tonen brægede og lo, til almindelig Morskab, i dyb Smerte (184)
ein kunde tru ho var på låtten no òg (220)	det saa du som var hendes gamle Smil ikke langt borte (187)

såltinge hadde ikkje meir att av vette sitt (223)	hun var ikke klogere, Staklen (190)
Hadde eg så sant fått med meg beinrangle mitt (224)	Gid jeg saa sandt var vel oppe med hele Benraden (190)
han vart same menneske som henne, og slik stod dei fram for henne alle som tanken fall på (225)	de var ikke længere to Mennesker med et, og det samme var Tilfældet med enhver hendes Tanke faldt paa (191)

Eiendommelig omskrivning rammer sanseverb. Blant disse verbene må *skjønne* oversettes grunnet betydningsforskjellen mellom norsk ('forstå') og dansk ('fornemme'): *skjønna han kvifor* (179) > *gik det op for ham* (153), *Eg har skjønna det* (210) > *Jeg har [...] haft paa Fornemmelsen* (179), *ho skjønna* (222) > *hun følte* (188). Her ville *forstå* være en mere presis dansk ekvivalent. Hvis følgende omskrivninger er foretatt med ønske om økt uttrykksvariasjon, kan gevinsten synes beskjeden:

<i>Medmenneske</i> 1929	<i>Medmennesker</i> 1930
Han ser virkelig noko rett for seg der (67)	Det er slet ikke saa helt galt hvad han der har for (61)
ansa [han] på (90)	gik det op for ham (80)
jamenn såg han på henne (103)	sandelig mødte han hendes Blik (91)
Sterkast såg ho det (174, 181)	Det gik saa tydelig op for hende (149, 154)
ho sansa (184)	det gik op for hende (157)
Håkon visste (180, 221)	Haakon var klar over (153, 188)
Han vart vår (179)	Han forstod (153)
han vårdest henne (187)	blev opmærksom paa hende (159)
han såg på henne (185)	hun mødte hans Øjne (158)
Ein lever og lever, og så ser ein ikkje (225)	Man lever og lever, men det er ikke at opleve (191)

En del omskrivninger av mere strukturell art antas foretatt med velberådd hu, men virker temmelig påfallende og synes mindre nødvendige. Den første er veksling fra aktiv(isk) til passiv(isk) fremstilling, uttrykt semantisk og/eller syntaktisk:

<i>Medmenneske 1929</i>	<i>Medmennesker 1930</i>
Da blir du martyr (32)	Martyriet venter dig (32)
sette han i (32)	brød det ud af ham (32)
han åtte von (35)	Haabet var endnu hans (35)
Men at eg kunde fara slik (39)	At det dog skulde gaa mig saadan (38)
Du skal ha bytta kåret mitt i pengar til eg kjem att (97)	Naar jeg kommer hjem igen maa Aftægten være ombyttet i Penge (86)
Dei tek liv i kveld (139, 174)	I Aftes slaas der i hjel (120, 149)
Vi skal rydde huse for ufreskje (155)	Utysket [skal] gøres husvildt (133)
alt ho kunde møte (159)	alt hvad der kunde møde henne (137)
nøda vilde tyne henne (190)	hun var ved at gaa under i sin Nød (161)
Dei gjekk inn i ståke (194)	Travlheden tog dem (165)
varsku får ein (200)	Advarsler gives der En (170)
Det hadde komme nye tankar og kringsett han (209)	Han var blevet omringet af nye Tanker (178)
Samstundes hørte ho (216)	Samtidig lød der for hende (184)

Den annen type strukturomskrivning består i aspektuelle tilføyelser samt tilførsel av infinitt verbalform:

<i>Medmenneske 1929</i>	<i>Medmennesker 1930</i>
Didrik [...] song litegrand med seg sjøl (22)	gik lidt omkring og nynnede (24)
Sia gliste ho (30)	Saa gav hun sig til at le (30)
No bannar han (149)	Der gav han sig til at bande og sværge (129)
Best det var gret ho (197)	Pludselig gav hun sig til at græde (167)

Eg las i gudsorde (197) låg skinnflat (23) dei fekk stå (27) Han stana (200, 220) Han stod og såg (214) Der stod eg (220)	Jeg gav mig til at læse Gudsord (168) blev liggende (24) de kunde blive staaende (28) han blev staaende (170, 186) Han blev staaende og saa (182) Ved det blev jeg staaende (187)
--	--

Tilføyelsene tør for en del falle innenfor Gunnars kategori "omstendeliggjørelse". Deres berettigelse er ikke alltid åpenbar fra norsk hold betraktet, men dansk stilfølelse finner dem muligens naturlige. Spesielt fremtredende er modifisering med modalverb, fortrinnsvis *kunne*, enkelte ganger for å tydeliggjøre nettopp modalitet:

<i>Medmenneske 1929</i>	<i>Medmennesker 1930</i>
[han] vart ikkje klokare (169)	kunde ikke blive klog paa det (145)
korles såg ho ikkje ut (172)	hvordan maatte hun ikke se ud (147)
ho tålte det ikkje (173)	hun kunde ikke taale det (148)
Ho ønska ho kunde (176)	Hun vilde ønske at hun kunde (150)
ho fraus han ifrå seg (176)	kunde have isnet ham fra sig (150)
Ho hadde set (184)	hun kunde se (156)
no vann han ikkje meir (185)	nu kunde han ikke udholde det mere (158)
Eg ser (186)	Jeg kan se (159)
kom ikkje laus (187)	kunde ikke komme løs (159)
Vi tåler det (187)	Vi kan da bære det (159)
Du kan bera det (194)	vil [...] kunne bære det (165)
Gud gi du gjorde det (200)	Gud give at du vilde gøre det (170)
dei slapp fri (203)	de kunde slippe fri (172)
Rettno spurte han (214)	Om et Øjeblik vilde han spørge (182)
ho såg ei stjerne (217)	hun kunde se en Stjerne (184)

Karakteristiske er enn videre tallrike tempusforskyvninger:

<i>Medmenneske 1929</i>	<i>Medmennesker 1930</i>
Eg ser det (176)	Jeg har set det (150)
Han stod ute (179)	Han havde staaet derude (152)
Han såg (183)	Han var kommet til at se (156)
Eg gjorde det og eg gjorde det ikkje (184)	Jeg har gjort det og jeg har ikke gjort det (156)
Det var eg som gjorde det (185)	Det er mig som har gjort det (157)
Eg skræmte han så smått, så smått (205)	Jeg har lidt efter lidt faaet jaget ham en Skræk i Livet (174)

Feil og misforståelser

Meget takket være Duuns medvirkning inneholder oversettelsen få feil, under et snes misforståelser i detaljer uten nevneverdig betydningsforstyrrelse:

<i>Medmenneske 1929</i>	<i>Medmennesker 1930</i>
kjakeskjegg (57)	Skægkrans under Hagen (53)
like kåte som om morgonen, og etter kvart vart dei vel så ['mer enn'] det (86)	lige saa kaade som om Morgenene, og efterhaanden slog det ikke til (77)
knegå (107)	knæle for (94)
tollekniv (108)	Dolk (95)
vonoms fortare 'temmelig fort' (123, 149)	efterhaanden (107, 128)
Gong og annan 'av og til' (130)	Gang paa Gang (112)
stuelona 'våningshuset' (130)	Stuehuslængen (113)
piska ['aldeles'] nøydd (145)	pisket til at gøre det (125)
ein stogg i praten, og så tok han seg opp att 'fortsatte' (195)	en Stands i Snakken, og saa begyndte den forfra (166)

En håndfull misforståelser opptrer i særegne "duunismer" eller rammer setningsadverb og modifierende partikler med avbleket og kontekst-varierende betydning:

<i>Medmenneske</i> 1929	<i>Medmennesker</i> 1930
Låtten vanstelte andlete tak for tak 'gradvis' (51)	Det fortrukne smil var atter og atter fremme (48)
gi meg no [imperativisk] vatn (55)	giv mig noget Vand (51)
Du vart redd no [interrogativ] (60)	Denne Gang blev du bange (56)
Ho såg mest ['nesten'] hardt på han (96)	Hun saa med eet haardt paa ham (85)

Feil kan skyldes omplassering av ord: *Enno eit tak lo ho* (116) > *Hun fik endnu et Latterkast* (102) eller forveksling av ordklasser: *Didrik kaldsveita først* ['når', 'hver gang'] *han kom i hug det* (56) > *Didrik koldsvedte de første Gange han tænkte det igennem* (52), *Først* ['når'] *dei var der* (77) > *Ikke før var de kommet* (70). Andre ganger oversettes *først* korrekt som konjunksjon: *ho måtte ut om døra først ho nådde til* (70) > *hun maatte ud saa snart det lod sig gøre* (64).

Et problematisk ord er *nov* '(hus)hjørne', ikke anvendt i riksdansk, men kjent i islandsk *nöf*, i nåtidsspråket riktignok kun i (sær)betydningen 'fjellstup, bergnabb'. Gunnar oversetter – i villrede eller i mangel av alternativ? – med *Gavl* (119), *låvenova* (140) > *Logavlen* (121), *stuenova* (218) > *Husgavlen* (185).

På grensen til feil ligger en del oversettelser som kan vekke utilsiktede eller forskjellige forestillinger hos norske og danske lesere. Et eksempel som *Logesprake tok både mål og makt frå orda hans* (128) > *Ildens Knitren berøvede hans Ord baade Mening og Magt* (111) er korrekt oversatt til muligvis mønstergyldig dansk, men oppfattes affektert og arkaisk av nordmenn. Når et prosaisk ord som *saubjølla* (30) oversettes med *Faareklokken* (30), lyder det høytidelig eller komisk på norsk, men kanskje ikke på dansk. Tilsvarende gjelder *ponsgryta* (86) > *Punchebollen* (77); *pons* er nok språklig identisk med *punch*, innholdsmessig derimot ikke. Den trønderske tår har jevnt over færre ingredienser enn punchens fem

foreskrevne, det vanligste er vel to: hjemmebrent og kokhet sukkerlake. – Man reiser med *dampbåten* (223) eller *dampen* (224), som oversettes med *Damperen* (2x190), som kan gi en norsk leser forestilling om et adskillig større fartøy enn en trøndersk lokaldamp. Til Gunnars forsvar kan imidlertid anføres at f.eks. Johan Bojerⁱⁱⁱⁱ benytter *damper* i samme betydning. Flere tvilsomheter:

<i>Medmenneske</i> 1929	<i>Medmennesker</i> 1930
slug som farligheita (88–89)	snu som Mørkefyrsten (79)
Det går vel ein flir om senn (104)	En Gang bliver det forbi ogsaa med at grine (91)
han let seg aldri narra med, men i kveld kom han sjølv å kalle (120)	han kunde staa for hvad som helst, men i Aften bed han paa saa at sige inden Agnet var ude (104–105)
får du ikkje vått tå deg før, da blir det vondt for deg (125)	gaar det ikke op for dig i Tide, bliver det værst for dig selv (108)
Fysj og fysj kor det flarar til vêts (126)	Huha, hvor der hoppes og danses derude (109)
Ho måtte mest le òg (140)	Hun var lige ved at briste i Latter trods alt (121)
Ho vilde ligge i kårkammerse (215)	Hun vilde dele Seng med henne (182)

Unødvendigheter

I en rekke tilfelle virker omskrivninger unødvendige fordi tilsvarende uttrykk med omtrent samme betydning finnes i dansk. Like ofte forekommer unødvendige tilføyelser:

<i>Medmenneske 1929</i>	<i>Medmennesker 1930</i>
<p>To gonger på rapp (20) Han vart sjuk (53) Ragnhild blunka fort nokre gonger (65) mest som han hadde hørt noko i dem (68) Det let i Gammalfaster att (82) det er inga moro i det (83) gi fan i folk (83) lest som han var dem for klok (86)</p> <p>dette var gjente det (87) Indiana dansa med han, så var alle sorger vest i have (90)</p> <p>ei lappa skinnrøye det missunte han ikkje somme folk (90) kva er der så å gjera? (92) vislig og vond som han skulde vera (98) Det fekk vera måte med å vera ulik far sin (101) når ein mann blir så vonsviken (108) Ho let stygt (113) her er noko stygt i nærheita (115)</p> <p>mann for å tru så svart (134)</p> <p>han er galen (137) eg likar meg kleint (137)</p>	<p>To Gange i samme Aandedræt (22) Han blev syg indvendig (50) Ragnhild blinkede den ene Gang efter den anden (60) næsten som havde han lyttet sig noget til inde fra dem (62) Gamlefaster lod igen en Mumlen høre (74) den Morskab kan jeg nok undvære (74) give Folk hvad de havde godt af (75) var ikke saadan at hamle op med, den gamle (77) det her var en Pige som sagde seks (78) Saalænge han havde Indiana at danse med var alle Sorger forvist til det yderste Hav (80) der var visse Folk han nok kunde unde en Flænge i Skindtrøjen (81) hvad betyder saa det hele? (82) saa ond og menneskelig at det var helt trøstefuldt (87) At han var forskellig fra Faderen var godt, men alt med Maade (89) naar en Mand lider en saa stor Skuffelse (95) Hun gebærdede sig slemt (98) jeg har noget Ondt lige inde paa Livet af mig (100) Mand for at stable en saa stor Mistro paa Benene (116) han er i Ulave (118) det er smaat med mig (118)</p>

<p>At du fer som bygdeskræmsel! (141) der budde ikkje så få ting i den farken (149) Eg kunde gjera mangt for han (154) kvifor skulde der gå slike bevingar gjenom eit menneske? (159) ei endelaus tid (186) ho laut svara (187) Eg kjenner det enno (221)</p>	<p>Saadan at sætte Egnen paa den anden Ende? (121) han var broget indvendig, Banditten (128) Der var ikke den Ting jeg ikke kunde have gjort for ham (133) hvorfør kunde et Menneske ikke engang faa Lov til at sove roligt? (137) en Tid som aldrig fik Ende (158) der var ikke andet for end at svare (159) Jeg bærer endnu Ar efter det (187)</p>
--	--

iBrev fra Gunnar til Duun 16.5.1930.

iiBrev fra Duun til Gunnar 16.6.1930.

iiiBojer 1929 s. 58.